

НЕДЕЛА ЗА ГРИЖА НА СТАРИТЕ ЛИЦА

„Заедно можеме!“

Старењето на популацијата, само по себе, наметнува голем број проблеми, а последиците од него се чувствуваат во сите сфери во општеството

Министерот за труд и социјална политика Спиро Ристовски, генералниот секретар на Црвениот крст на Македонија, Саит Саити, и претседателот на Сојузот на здруженијата на пензионери на Македонија, Драги Аргировски, информираа за одбележувањето на „Неделата за грижа на старите лица“, која традиционално се спроведува во третата недела од ноември (19-25 ноември 2012 година), под мотото „НИЕ сакаме, Вие знаете, ЗАЕДНО можеме!“ и има за цел издигање на свеста на населението за правата на лицата во третата доба, како и потребната грижа и помош на старите лица.

Министерот Спиро Ристовски смета дека „Неделата за грижа на старите лица“ е можност да се промовираат активното стареење и меѓугенерациската солидарност, како начин на постигнување состојба во која старите лица уживаат здрав живот, комплетно интегрирани во нивната средина.

СЕКООЕ 10-ТО ЛИЦЕ ИМА НАД 60 ГОДИНИ

„Според проекциите на ОН, секое десетто лице во светот е со возраст над 60 години. До 2050 година се очекува секое петто лице да биде над таа старосна граница, а во 2150 секое трето лице да биде со возраст над 60 години. Македонија со 15 проценти население од над 60 години го надминува коефициентот на население од третата доба за 12 проценти. Старењето на популацијата, само по себе, наметнува голем број проблеми, а последиците од него се чувствуваат во сите сфери во општеството. Поради тоа потребно е да се предвидат повеќе можности и услови старите лица да можат да го остварат својот потенцијал“, истакна Ристовски.

Во таа насока, тој ги спомена и реформите што ги презема Владата во областа на здравствената и социјалната заштита за подобрување на оваа состојба. Последните години интензивно се работи и на развивање вонинституционални форми за грижа и помош на стари лица, на отворање дневни центри за стари лица, покачување на пензиите, на реализација на проектот бањско-климатска рекреација,

Министерот Спиро Ристовски смета дека „Неделата за грижа на старите лица“ е можност да се промовираат активното стареење и меѓугенерациската солидарност

бесплатниот превоз во градот Скопје. Министерот за труд и социјална политика Спиро Ристовски посочи и на последните мерки преземени за заштита на старите лица содржани во Националната стратегија за стари лица 2010-2020, што треба да го подобри социјално-економскиот статус на пензионерите и старите лица.

Генералниот секретар на Црвениот крст на Македонија, Саит Саити, информира дека во рамките на оваа недела преку општинските организации на Црвениот крст и Црвениот крст на градот Скопје ќе се организираат едукативни работилници, креативни ра-

ботилници со стари лица, хуманитарни изложби на рачно изработени дела, посети на стари, осамени и снемжени лица во нивните домови, доделување помош, бесплатни прегледи...

Тој појасни дека во соработка со Заводот за социјални дејности и „ЕВН Македонија“ е подготвен промотивен материјал, а дека во рамките на неделата ќе биде организирана и акција за бесплатно мерење на шеќерот во крвта на 2.000 стари лица, за што „ЕВН-Македонија“ обезбедило ленти и ланцети за земање крв.

Претседателот на Сојузот на здружението на пензионери, Драги Ар-

ировски, е задоволен од активностите што ги преземаат и Црвениот крст и надлежните институции, но и општествено одговорните компании, како што е во случајов „ЕВН-Македонија“. Тој смета дека во изминатиот период е направено многу на полето на помош на пензионерите и на старите лица.

„Неделата за грижа на старите лица“ е во организација на Националното координативно тело за следење и за евалуација на имплементацијата на Националната стратегија за стари лица 2010-2020 година, а поддржана од Австрискиот црвен крст, Австриската агенција за развој и од „ЕВН-Македонија“.

МНОГУБРОЈНИ МАНИФЕСТАЦИИ

Речиси во сите здруженија на СПМ беа одржани манифестации, акции, предавања, дружења...

Така, во пензионерскиот дом во Чаир беше одржана едукација за мерење шеќер во крвта и крвниот притисок на стотици пензионери и пензионерки. Оваа кампања ја спроведе Здружението на дијабетичарите на градот Скопје заради издигнување на свеста на пациентите за дијабетесот, епидемијата на 21 век, и да се запознаат со правата на пациентите со ова хронично заболување.

Пензионерите од разгранокот „Корзо“ на Здружението на пензионерите во Прилеп на дело ја покажаа својата хуманост: донесоа одлука за спроведување хуманитарна акција во собирање храна. Пензионерите носеа храна, секој по нешто, како ајвар, лу-

тица, брашно, шеќер, масло, свеж зеленчук и друго. Некои пензионери, наместо храна, донираа пари и со нив беа купени прехранбени производи.

Активот на жени при ЗП-Горче Петров ги посети старите лица што се сместени во геријатриската болница „13 Ноември“, при што беа извршени разговори со старите и снемжени лица.

ЗП-Горче Петров во соработка со Црвениот крст спроведе акција за мерење на крвниот притисок и на шеќер во крвта. Акцијата се реализира во разгранокот „Даме Груев“, поточно во Клубот на пензионерите во Ново Село.

Во рамките на проектот „Сè за најмладите“, Здружението на пензионери од Демир Хисар беше во посета на социјално загрозените семејства со повеќе дечиња во неколку демирхисарски села, и тоа во: Вирово, Мренога и Прибилиц.

Членовите на извршниот и надзорниот одбор, заедно со претседателот и со секретарот на здружението, донираа пакети со топла зимска облека, обувки, постелнина и детски играчки.

Општинската организација на Црвениот крст во соработка со ЗП-Крушево одржа едукативна работилница на тема „Неделата за грижа за старите лица“, пред повеќе од 80 пензионери. Во работилницата беа вклучени волонтери, од кои 30 беа пензионери. На сите присутни им беа измерени крвниот притисок и шеќерот во крвта. Беа посетени 32 стари и болни лица во нивните домови и им беа доделени приодни подароци.

Беа посетени 32 стари и болни лица во нивните домови и им беа доделени приодни подароци

СЕДНИЦА НА ПРАВНО-ЕКОНОМСКИОТ ФОРУМ

Автентично толкување на правилникот за арбитража

На петтата седница на Правно-економскиот форум, која се одржа на 20 ноември во просториите на СЗПМ, се расправаше за некои актуелни прашања и состојби поврзани со работата и со надлежностите на форумот. Со седницата раководеше претседателот на ПЕФ Стамен Филипов, а покрај членовите присуствуваа и претседателот на СЗПМ, Драги Аргировски, и секретарката на ИО, Станка Трајкова.

По воведните напомени на претседателот на форумот, претседателот на СЗПМ, Драги Аргировски, информира за успешно спроведените активности на сојузот во изминатиот период, со посебен осврт на Републичките спортски пензионерски натпревари, кои се одржаа под покровителство на претседателот на Владата Никола Груевски, и Републичката ревија на песни, музика и игри, кои беа посетени и од министе-

Претседателот Аргировски ги запозна членовите на форумот и со состојбата и процедурата на поднесениот предлог на законот за пензионерско организирање и даде одговор на некои прашања поврзани со стандардот на пензионерите

рот за труд и социјална политика, министерката за култура, градоначалникот на Скопје и од други високи гости и претставници.

Претседателот Аргировски ги запозна членовите на форумот и со со-

стојбата и процедурата на поднесениот предлог на законот за пензионерско организирање и даде одговор на некои прашања поврзани со стандардот на пензионерите и вонредното зголемување на пензиите во почетокот на наредната година.

Расправата беше насочена кон толкувањето на правилникот за арбитража, за што воведно излагање поднесе секретарката на ИО, Станка Трајкова, која ја истакна потребата за автентично толкување, за што беше подготвен предлог што ќе биде доставен до заинтересираните субјекти.

Во дискусијата по оваа точка на дневниот ред, како и по втората, која беше посветена на стандардот на пензионерите во Македонија, учествуваа: Јован Гиновски, Атанас Кутлешевски, Драги Апостолов, Јован Дамчевски, Ристо Франгов и Станко Сипковски и С. Филипов.

КОМИСИЈА ЗА ЗДРАВСТВО И ЗА СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Пилот-проект за вовед на пензионерска социјална карта

Комисијата за здравство и за социјална политика при СЗПМ во ноември 2012 година одржа седница на која се разгледаа две важни прашања: (1) Преглед на состојбата во пензионерските домови во Македонија и (2) Проект за воспоставување пензионерска социјална карта во рамките на здруженијата на пензионерите.

Направена е анализа на состојбата во постојните домови за живеење на пензионерите и констатирано е дека капацитетот на постојните пензионерски домови во најголем број случаи е недоволен, некои имаат лоша инфраструктура, а за некои сè уште не се решени имотнoprавните односи. Слична е состојбата и во домовите што

се во сопственост на ФПИОМ. Нагласена е потребата здруженијата повеќе да соработуваат со локалната самоуправа за наоѓање решенија за обезбедување станбен простор за пензионерите. Донесен е заклучок СЗПМ, преку посебна работна група, поинтензивно да се ангажира за ова прашање од повеќе аспекти и на највисоко ниво. Досегашните искуства покажуваат дека разни социјални прашања и проблеми можат многу полесно, поедноставно и поуспешно да се решаваат со систематски пристап, како на локално така и на централно ниво.

Во однос на второто прашање, од стручната служба на СЗПМ веќе има-

ЗГОЛЕМУВАЊЕТО НА ПЕНЗИИТЕ ЗАГЛАВЕНО ВО СОБРАНИЕТО

Пензионерите ги критикуваат пратениците

Милан Ациевски

Членовите на Комисијата за труд и социјална политика треба што поскоро да ги надминат партиските препрекувања за да ја одглават работата на комисијата и да се овозможи, низ редовна собраниска процедура, на дневен ред да дојде и предлог-законот за измена и дополнување на Законот за пензиско и инвалидско осигурување. Со тоа на над 280.000 пензионери треба да им се овозможи да го добијат заслуженото зголемување и усогласување со порастот на животните трошоци на пензиските примања во март 2014 година од 5 отсто, кое со Министерството за труд и социјална политика и Фондот за пензиско и инвалидско осигурување е договорено да изнесува по 500 денари за секој пензионер.

Блокирањето на работата на телата на Собранието може да доведе до одложување на усвојувањето на предложеното законско решение

НА СЗПМ

Следување ална карта

ше подготвено предлог за пилот-проект за воведување пензионерска социјална карта за натамошен развој и зајакнување на социјално-хуманитарната димензија на активностите на СЗПМ и на здруженијата. Целта е да се располага со прецизна, верификувана, целосна евиденција за корисниците со ниски пензии или со специфични социјални проблеми, за правилно да се распределуваат паричната помош, домашните посети, помош во домот и другите активности. Со координирани активности треба да се оправдаат девизата на пензионерското организирање „Од вас за вас“ и вклучувањето во новите принципи на социјалната заштита, како што се принци-

Направена е анализа на состојбата во постојните домови за живеење на пензионерите и констатирано е дека капацитетот на постојните пензионерски домови во најголем број случаи е недоволен, некои имаат лоша инфраструктура, а за некои сè уште не се решени имотнoprавните односи

пот на плурализам, принципот на инклузија, принципот на децентрализација и принципот на деинституционализација, сè до лобирање за промена на законската регулатива заради унапредување на пензионерскиот живот во целина.

И.Г.

РАБОТНА СРЕДБА СО ДОПИСНИЦИТЕ НА „ПЕНЗИОНЕР ПЛУС“ И НА „ПЕНЗИОНЕРСКИ ВИДИЦИ“

Точно и навремено информирање

Милан Аџиевски

Со почетокот на новиот милениум, пензионерите во Македонија со секој нов ден имаат сè поголема можност да дојдат до квалитетни и интересни информации од општ карактер, со особена нагласка на она што е нивен првенствен интерес - пензионерскиот стандард: нивото на пензиите, нивните усогласувања со порастот на животните трошоци, условите за амбулантно и болничко лекување и цените на лековите, бањско-климатската рехабилитација и лекување, изградба на нови домови за стари лица...

Какви процеси се одвиваат по овие прашања, секој член на пензионерската организација може да се информира од редовните медиумски извори: весниците, радиото и телевизиската, но таму просторот за нивните теми е ограничен само на експлуативитети, па затоа нивното пензионерско секојдневие мора да најде поголем афирмативен простор во неговите сталешки медиуми: весникот „Пензионер плус“, месечник на СЗПМ, и прилогот „Пензионерски видици“ што излегува во дневниот весник „Нова Македонија“.

МЕДИУМСКИ ПЛУРАЛИЗАМ

За да се реализира оваа зацрта на цел, тие изданија да бидат богати со содржини од разновидна тематика и поинтересни за пензионерската читателска публика, неодамна, поточно на 15 ноември, во Велес се одржа првиот работен состанок на редакциите на двете изданија со нивните дописници и соработници од целата република, под раководство на главниот и одговорен уредник на „Пензионер плус“, Методија Тошевски.

- Благодарение на медиумскиот плурализам и развојот на медиум-

Покрај презентирањето на тајните на новинарскиот занает, беа објаснети и неограничените можности на персоналниот компјутер

скиот пазар во Република Македонија, постојано се поттикнува активност на пензионерската организација, особено во информирањето заради остварувањата и проблемите на пензионерското и инвалидското осигурување, здравствената заштита, создавањето подобар стандард и услови за живот за сите корисници на пензија. Пензионерите треба да бидат благовремено и точно информирани за случувањата во пензионерската организација, а јавноста да добие поцелосна слика за пензионерскиот живот и за нивните проблеми - изјави Драги Аргировски, претседателот на СЗПМ.

Во работниот дел оваа средба беше поделена во две сесии: пишување написи од новинарски аспект и основни поими за компјутерот и интернетот.

По првата тема воведно излагање имаше колегата Мендо Димовски, полковник во пензија, кој со приспособена новинарска терминологија успеа на дописниците да им ги објасни и приближи тајните на новинарската професија, затоа што, покрај два-тројца пензионирани новинари, преостанатите соработници, додека биле активни во нивната професија, немале допирни точки со новинарскиот занает, поради што мораше во објаснувањата да се тргне од почеток.

РЕВИЗИЈА НА ХОНОРАРИТЕ

Во кратката, но плодна дискусија беа презентирани интересни размислувања и предлози. Така, Добре Тодоровски од Битола кажа дека влијанието на „Пензионер плус“ во битолската пензионерска средина е евидентно. За да биде уште подобро, потребно е да се изврши ревизија на хонорарите, чија висина не е соодветна со вложениот труд и неговиот резултат. Перо Миленковски рече дека со пензионерскиот весник се отвори можност за поголема афирмација на пензионерскиот staleж во општеството. Неговиот колега од Велес, Веле Алексовски, инсистираше дека на страниците на овие пензионерски гласила просторот не треба да биде резервиран само за пензионерите туку и за сите луѓе во третата доба од животот, затоа што во Македонија илјадници граѓани, иако се веќе во седмата и во осмата деценија од животот, немаат сигурен извор на редовни месечни приходи. Божена Куркчиева-Бозациева изрази задоволство од досегашната афирмација на велешките пензионери, особено на женската популација, со нивната веќе традиционална акција „Блакцето на баба“.

Во вториот дел од оваа средба Калина Сливов-Андонова одржа воведна презентација на компјутерските вештини и познавањето на интернетот. Таа нагласи дека оваа генерација пензионери не треба да има аверзија кон технолошкиот напредок, особено кон информатичките вештини, затоа што некогашната машина за пишување е заменета со персоналниот компјутер, кој на многу начини, со своите познати, но и непознати можности, го олеснува подготвувањето на новинарските текстови, нивното редактирање и испраќањето до редакцијата.

СЗПМ бара одблокирање на работата на Комисијата за труд и социјална политика

Парализирањето на работата на оваа надлежна собраниска комисија, предизвикано од опструкциите за разгледување на Законот за бранителите, ќе ги попречи законските права на пензионерите, изјави на прес-конференција Драги Аргировски, претседател на Сојузот на здруженијата на пензионерите на Македонија.

Блокирањето на работата на телата на Собранието на Македонија може да доведе до одложување на усвојувањето на предложеното законско решение, преку кое пензиите во Македонија треба вонредно да се усогласат со порастот на животните трошоци.

Како што е познато, СЗПМ, како претставник на интересите на пензионерите, низ дијалог со Владата договори вонредно линеарно зголемување

Зголемувањето треба следува во март 2013 година, заедно со систематското усогласување на минималните пензи

ње на пензиите за 5 отсто, што подразбира зголемување на најниските пензии и до 12 отсто. Тоа зголемување треба следува во март 2013 година, заедно со процентот на систематско усогласување на минималните пензии за 180.000 пензионери чија пензија не е поголема од 6.800 денари, а оние со повисок износ на пензија треба да добијат зголемување од 3 до 5 отсто.

- Неколкумесечниот дијалог што се водеше со Владата не сакаме да падне во вода и да биде залуден. Затоа, апелираме да се одглави работата во Комисијата за труд и социјална политика и предлог-решението за зголемување на пензиите да се стави на дневен ред заради разгледување и усвојување - инсистира раководството на СЗПМ.

ТАСКА ГАВРОВСКА, ПЕНЗИОНИРАН ФИЛОЛОГ

Поуки за јазикот

Таска Гавровска, дипломиран филолог на Катедрата за англиски јазик и литература, работниот век го минала во Македонската радио-телевизија, каде што била во постојан контакт со македонскиот литературен јазик.

На работилницата со дописници-те на „Пензионер плус“ и на „Пензионерски видици“, што се одржа во Велес, Гавровска со однапред утврдена цел побара збор за да каже дека постојаната работа во преведувањето од туј јазик на македонски придонесува да се осознае дека познавањето на мајчиниот литературен јазик треба да се одржува на рамниште што се бара и очекува од сите што професионално се занимаваат со новинарство. Покрај изучувањето на теоријата, односно познавање на сите облици на новинарското изразување, новинарот треба добро да го владее литературниот јазик, во сите негови појавни форми, зашто јазикот е основната алатка на секој новинар и владеењето на јазичните норми (правопис, лексика, синтакса, семантика) се неопходни за секој што се занимава со оваа професија. Некој ќе рече: па, сите електронски и печатени медиуми денес задолжително имаат вработено лектори, чие професионално мислење за секој текст е конечно. Но сепак, од секој што сака да пишува или да се занимава со новинарство се очекува и се бара постојано да го учи, следи и негува македонскиот литературен јазик. Пишува-

Познавањето на мајчиниот литературен јазик треба да се одржува на рамниште што се бара и очекува од сите што професионално се занимаваат со новинарство

њето и говорењето на мајчиниот литературен јазик на соодветно рамниште е предуслов за работата на секој новинар. Текст напишан на точен, јасен, разбирлив, граматички издржан и лексички богат јазик, со осмислена и семантички коректна реченица, изнаоѓање на помалку употребуваните јазични решенија, одбегнување одомаќинети странски зборови и користење соодветни македонски, постојано имајќи го пред себе својот јазик, значи вистински приод кон новинарската работа.

Во новинарството често се пренесуваат туѓи изјави, мислења, коментари и затоа преведувањето на сите тие текстови на мајчиниот јазик е работа на пренесување од една јазично изразна форма во друга, односно истото да се пренесе во рам-

ките на изразните форми на својот јазик. И тука новинарот е ставен пред задачата: да го каже истото на својот јазик, но тоа често изгледа несоодветно. Колкупати, читајќи го или слушајќи го преводот на новинарот од туѓиот текст или изјава, велиме: но тој/таа не го кажа токму тоа! Па, и не може, зашто е преточено на друг јазик, и често дословните преводи звучат нејасно или неприродно. Неприродно зашто нешто на туѓиот јазик се вели во духот на тој јазик, а на македонски поинаку се вели! Употребата на некои секојдневно користени зборови преведени на македонски, во најмала рака, звучи чудно! Англискиот збор formal (всушност зборот е од латинско потекло - formis, forma) во англискиот има значење официјално, службено, а кај нас тој немакедонски збор се употребува во облик „формален“, што кај нас го има првичното латинско значење, што е спротивно од службен, официјален. „Тие формално ја признаа Македонија“ во македонскиот првично значи неслужбено; кога Македонец ќе рече само формално го поздравив, мисли - само така го поздравив, од пристојност, за да ја задржам формата. Всушност, посодветно е англиското formal да се преведе на македонски „службено, на државно ниво, официјално“. Англискиот збор authorities (множина од authority) е од латинско потекло (auctoritas - моќ или право да се издаваат наредби, да се преземаат дејства,

Таска Гавровска

да се донесуваат одлуки), во англискиот во множина значи властите. Така што често слушаниот превод:...авторитетите на таа држава... треба да гласи: властите. Постојано слушаме: секое добро, а сакаме некому да му посакаме на македонски сè најдобро. „Свако добро“, велат Хрватите, а не и Македонците! Или дословно преведеното англиско: „Have a nice evening“ - како имајте убаво ве-

чер. Ние, Македонците, велиме само „пријатна вечер“.

Но веќе навлегов во друга многу широка јазична област, а само сакав да нагласам колку луѓето чија професија е во полето на мајчиниот литературен јазик треба да се трудат да го чуваат, негуваат, збогатуваат и унапредуваат нашиот јазик, зашто и Блаже Конески ни остави завет: „Чувајте го јазикот, тој е нашата татковина“.

ВО БОГДАНЦИ - МЕСТОТО ОД БОГА ДАДЕНО

Пензионерите пееја

Се пееја традиционални македонски песни со лесен ритам, лесно певливи. Доказ за тоа беше истовременото потпевнување на гостите присутни на оваа прекрасна манифестација

Станка Трајкова

Општината Богданци, или местото од бога дадено, со населбите Богданци, Гавато, Селемли и Стојаково се наоѓа во југоисточниот регион на Република Македонија.

Според историските записи, на територијата на општината Богданци, во месноста Паљурци, престојувал Апостол Павле (во време на првото патување надвор од Азија) и бил на сон повикан од човек-Македонец, кој молејќи го му велел: „Премини во Македонија и помогни ни“. Потоа, апостолот Павле доаѓа во Паљурци да го проповеда христијанството меѓу Македонците. Затоа, Македонија со право се нарекува библиска земја.

Слаткото од смокви што се приготвува на територијата на општината Богданци е прогласено за президиум од страна на интернационал-

Организацијата на оваа културна манифестација беше одлична, со многу љубов, топлина и отворено срце

ната невладина организација за здрава храна „Слоу фуд“ приготвувана на стар и традиционален начин, рецепт зачуван од пред 400 години. Богатата орнитофауна во регионот е исто така привлечна за немалит

број вљубеници на сафари-туризмот. Во овој момент најатрактивен е проектот „Парк на ветерни електроцентрали - Богданци“, кој ќе произведува чиста одржлива електрична зелена енергија.

Токму во ова место на 31 октомври се одржа традиционалната средба „Пензионерите пеат - Богданци 2012“, на која со музика и песна се претставија пензионерите од здруженијата на пензионери од Богданци,

Гевгелија, Дојран, Неготино, Валаново, Кавадарци, Битола, Кавадарци-инвалидско, Прилеп, Штип и Радовиш.

Организацијата на оваа културна манифестација од страна на Здружението на пензионери - Богданци беше одлична, со многу љубов, топлина и отворено срце.

Се пееја традиционални македонски песни со лесен ритам, лесно певливи. Доказ за тоа беше истовременото потпевнување на гостите присутни на оваа прекрасна манифестација.

Целиот тој амбиент беше закитен и со познатите каранфили од овој крај, кои млади девојки им ги подарија на пензионерките-учеснички на манифестацијата. Тоа беше типичен пример на меѓугенерациска солидарност и соработка.

Учесниците на манифестацијата ги поздравил претседателот на ЗП-Богданци, Славчо Узунов, претседателот на СЗПМ, Драги Аргировски, и Горан Славков, член на советот на општината.

Здружението на пензионери како домаќин на манифестацијата им додели благодарници на учесниците.

По завршување на манифестацијата продолжи заедничкото дружење на учесниците, кои имаа прекрасна забава што долго ќе се памети.